

LAUSUNTO

ASIA Lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisesta kokonaisarkkitehtuurista, THL/140/4.00.00/2014

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) ja Terveyspalvelualan Liitto (TPL) kiittävät mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitussa asiassa.

Kokonaisarkkitehtuurin merkitys

On erittäin tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinnon suunnittelusta, toteutuksesta ja käyttöönotosta tehdään strateginen suunnitelma, kokonaisarkkitehtuuri. Siinä kuvataan se, mihin valtakunnallisesti pyritään tietohallinnon kehittämistyössä ja käyttöönotossa.

Terveydenhuollossa tietohallinto ja tietojärjestelmät ovat varsinaisen palvelutuotannon tukitoimintoja. Tietojärjestelmillä ja teknologian hyödyntämisellä voidaan parantaa potilasturvallisuutta, lääketurvallisuutta ja palveluiden saatavuutta sekä tehostaa palvelutuotannon prosesseja.

Tavoitellut hyödyt saavutetaan, jos tukipalvelut nimensä mukaisesti tukevat palveluprosessien toteuttamista, tehostamista ja asiakkaiden tarpeita.

LPY:n ja TPL:n mielestä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisarkkitehtuurin kuvaaminen on edellä esille tuodusta johtuen välttämätöntä. Tällöin alan eri toimijatahot ymmärtävät sen, mihin tietohallinnon kehittämistä pyritään ja millä aikataululla. Myös palveluntuottajat voivat siten omassa toiminnassaan valmistautua kansallisten tietohallintopalveluiden käyttöönottoon ja hyödyntämiseen.

Kokonaisarkkitehtuurista

Lausunnolla olevan valtakunnallisen kokonaisarkkitehtuurin perustana ovat laki sähköisestä lääkemääräyksestä sekä laki sosiaali- ja terveydenhuollon potilastietojen sähköisestä käsittelystä. Näissä laeissa säädetään valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista, joita terveydenhuollon toimijat on veloitettu käyttämään. Lakien yhtenä keskeisenä

tavoitteena on, että potilaan hoito- ja lääkitystiedot ovat hoitoja antavien henkilöiden käytettävissä helposti.

Kokonaisarkkitehtuurissa kuvataan se, kuinka lakien mukainen tavoitetila saavutetaan. LPY:n ja TPL:n mielestä kokonaisarkkitehtuurissa on onnistuttu kuvaamaan valtakunnallisen kehittämistyön tavoitteet, toimenpiteet ja suunniteltu aikataulu sekä potilastietojen valtakunnallisen yhdenmukaisuuden ja tiedonjaon ratkaisut. Lausunnolla oleva aineisto kuvaa valtakunnallisen kehittämistyön tavoitetilan vuoteen 2016 saakka.

Periaatteita ja yhteisiä linjauksia kuvaavassa dokumentissa mainitaan, että kokonaisarkkitehtuuria kehitetään yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Kuntaliiton kanssa. Kyseistä dokumenttia ovat olleet valmistelemissa myös sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sekä Kelan Kanta – palveluyksikön asiantuntijat.

Laki sähköisestä lääkemääräyksestä sekä laki sosiaali- ja terveydenhuollon potilastietojen sähköisestä käsittelystä velvoittavat kaikkia terveydenhuollon toimijoita, myös yksityisiä palveluntuottajia. Arkkitehtuurin suunnittelu ja edelleen suunnitelmat ovat voimakkaasti julkissektorilähtöisiä. Keskittyminen julkisen sektorin toimintaan ja toimintamalleihin näkyy dokumenteissa. Yksityisen sektorin erityispiirteitä ei kokonaisarkkitehtuurissa ole juurikaan otettu huomioon.

Yksityisen sektorin merkitys ja rooli terveydenhuoltojärjestelmässä

Yksityinen sektori tuottaa Suomessa noin joka viidennen terveystalouden. Eräillä aloilla yksityisen sektorin osuus palvelutuotannosta on yli puolet, esimerkiksi suun terveydenhuollossa aikuisväestön osalta sekä työterveyshuollossa. Yksityissektori tuottaa myös palveluja, joita julkisella sektorilla ei tuoteta lainkaan tai niiden tuotanto on vähäistä. Kansalaiset käyttävät omassa terveydenhoidossaan sekä julkisia että yksityisiä palveluita. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että myös yksityisen sektorin potilaiden hoito- ja lääkitystiedot ovat yhteisessä kansallisessa järjestelmässä ja sitä kautta kulloinkin hoito- ja antavien tahojen saatavilla.

Yksityisen sektorin erityispiirteiden huomioon ottaminen kokonaisarkkitehtuurissa

Yksityisen terveydenhuoltosektorin palveluntuottajarakenne ja organisointi poikkeaa merkittävästi julkisen sektorin palvelutuotannosta. Yksityissektorilla on tuhansia pieniä palveluntuottajia ja isoissakin yrityksissä toiminta perustuu ammatinharjoittajien ja mikroyritysten tuottamaan palveluun.

Jo sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotossa on havaittu, että yritysten tuotantorakenne asettaa hyvin erilaisia vaatimuksia yksityissektorilla. Jos tiedossa olevia erityispiirteitä ei huomioida jo suunnitteluvaiheessa, vaarana on, että tietohallintopalveluiden käyttöönotosta, hyödyntämisestä sekä tiedon tuottamisesta kansallisiin järjestelmiin tulee kohtuuttoman kallista suhteessa saatavaan hyötyyn. Kaikki kustannukset välittyvät viime kädessä palveluiden käyttäjien maksettavaksi.

Esitys kokonaisarkkitehtuurin täydentämiseksi

Jotta sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintopalveluiden kehittäminen, käyttöönotto ja hyödyntäminen on sujuvaa ja kustannustehokasta, tulee yksityisen sektorin erityispiirteet ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Samalla tulee etsiä ratkaisuja, jotka mahdollistavat kansallisten tietohallintopalveluiden tehokkaan hyödyntämisen myös yksityisellä sektorilla.

On hyvin todennäköistä, että yksityisen sektorin liittyminen kansallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttäjäksi edellyttää myös nykyisen lainsäädännön muuttamista.

LPY ja TPL esittävät, että THL perustaa erillisen työryhmän, joka täydentää lausunolla olevaa kokonaisarkkitehtuurisuunnitelmaa yksityisen sektorin erityispiirteiden kartoittamiseksi ja lisäämiseksi suunnitelmaan. Samassa yhteydessä tulee määritellä mahdolliset tarvittavat lainsäädäntömuutokset koskien esimerkiksi yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa mainittua rekisterinpitäjää. Tämän jälkeen voidaan kokonaisarkkitehtuurin mukaisten toimenpiteiden realistinen toteuttamiskatapultu.

Kunnioittaen,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja

Lääkäripalveluyritykset ry
Eteläranta 10, PL 30
00131 Helsinki
puh. 040 518 5799
ismo.partanen@lpy.fi
www.lpy.fi

Merja Hirvonen
toimitusjohtaja

Terveyspalvelualan Liitto
Eteläranta 10, PL 30
00131 Helsinki
puh. 040 588 0841
merja.hirvonen@terveyspalvelut.fi
www.terveyspalvelut.fi

Terveyspalvelualan Liitto

